

VČASNÉ A NESKORÉ PRÍZNAKY RAKOVINY HRTANA A HRTANOVEJ ČASTI HLTANA

MUDr. Irina Šebová, CSc., MPH

I.ORL klinika LF UK, UNB a SZU Bratislava

Rakovina hrtana

- ◆ najčastejší nádor hlavy a krku – 45%
- ◆ výskyt najčastejšie vo veku 60. (+/- 15) rokov
- ◆ muži 10xčastejšie postihnutí ako ženy, v Európe a USA stúpa výskyt žien v súvislosti s nárastom fajčenia
- ◆ 90% epidermoidné karcinómy, zriedkavo verukózny ca, adenoca, karcino-, fibro-, chondrosarkóm
- ◆ **včasný symptóm: v prípade postihnutia hlasiviek (65% nádorov) zachrípnutie**
- ◆ **Cave: zachrípnutie, ktoré trvá viac ako 21 dní, vyžaduje vždy ORL vyšetrenie!**

Rakovina hrtana

- ♦ rizikové faktory: **fajčenie, alkohol**, ich kombinácia, zriedkavo kontaminácia ťažkými kovmi ako je chróm, nikel, urán alebo azbestom, **vírusy** – HPV
- ♦ lokalizácia tumoru **glottis 65%, subglottis 5%, supraglottis 30%**, ako **transglotické šírenie** označujeme tumor prítomný na vestibulovej riaske, vo ventriculus Morgagni a na hlasivke zároveň, kde už nevieme určiť miesto vzniku
- ♦ **regionálne MTS: v čase zistenia nádoru u glotických ca zriedka, u subglotických asi u 20%, u supraglotických a transglotických asi u 40%**
- ♦ **Vzdialené MTS: zriedka Cave: duplex v RT/GIT!**

Včasné a neskoré príznaky rakoviny hrtana

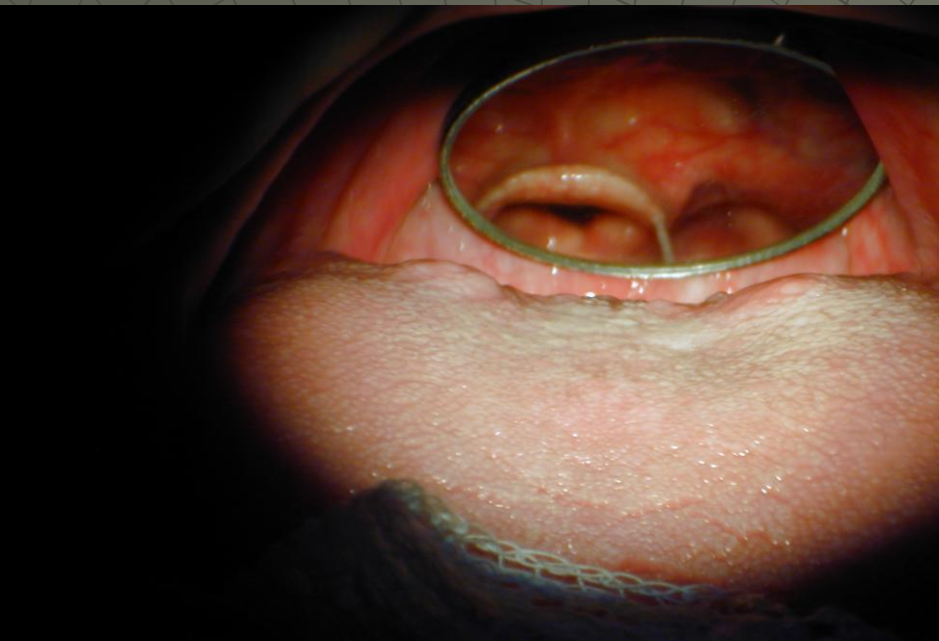
- ◆ **zachrípnutie** 90%
- ◆ **pocit cudzieho telesa v hrdle, bolesť** 10%
- ◆ **dyspnoe** 10%
- ◆ **dysfágia** 10%
- ◆ **strata hmotnosti** 10%
- ◆ **kašeľ** 5%
- ◆ **hemoptýza** 1%

- ◆ **prítomnosť krčných MTS (v SR 2/3 pacientov v čase zistenia ochorenia T3-T4!)**
- ◆ **Cave: často kombinácia príznakov!**

Diagnostika

- ◆ ORL vyšetrenie
- ◆ **zväčšovacia laryngoskopia (rozsah, pohyblivosť) alebo flexibilná laryngoskopia**
- ◆ palpácia krku (aj prelaryngeálne uzliny)
- ◆ sonografia krku a brucha
- ◆ rtg hrudníka/CT pľúc
- ◆ **laryngomikroskopia (rozsah, infiltrácia) v OTI**
- ◆ panendoskopia ORL orgánov (vylúčenie duplicity)
- ◆ biopsia a histologizácia
- ◆ **PET/CT, MRI**

Nepriama laryngoskopia

a) pomocou zrkadielka b) pomocou zrkadielka a mikroskopu

Flexibilná laryngoskopia

Fibroskopia - hlasivky pri respirácii a fonácii

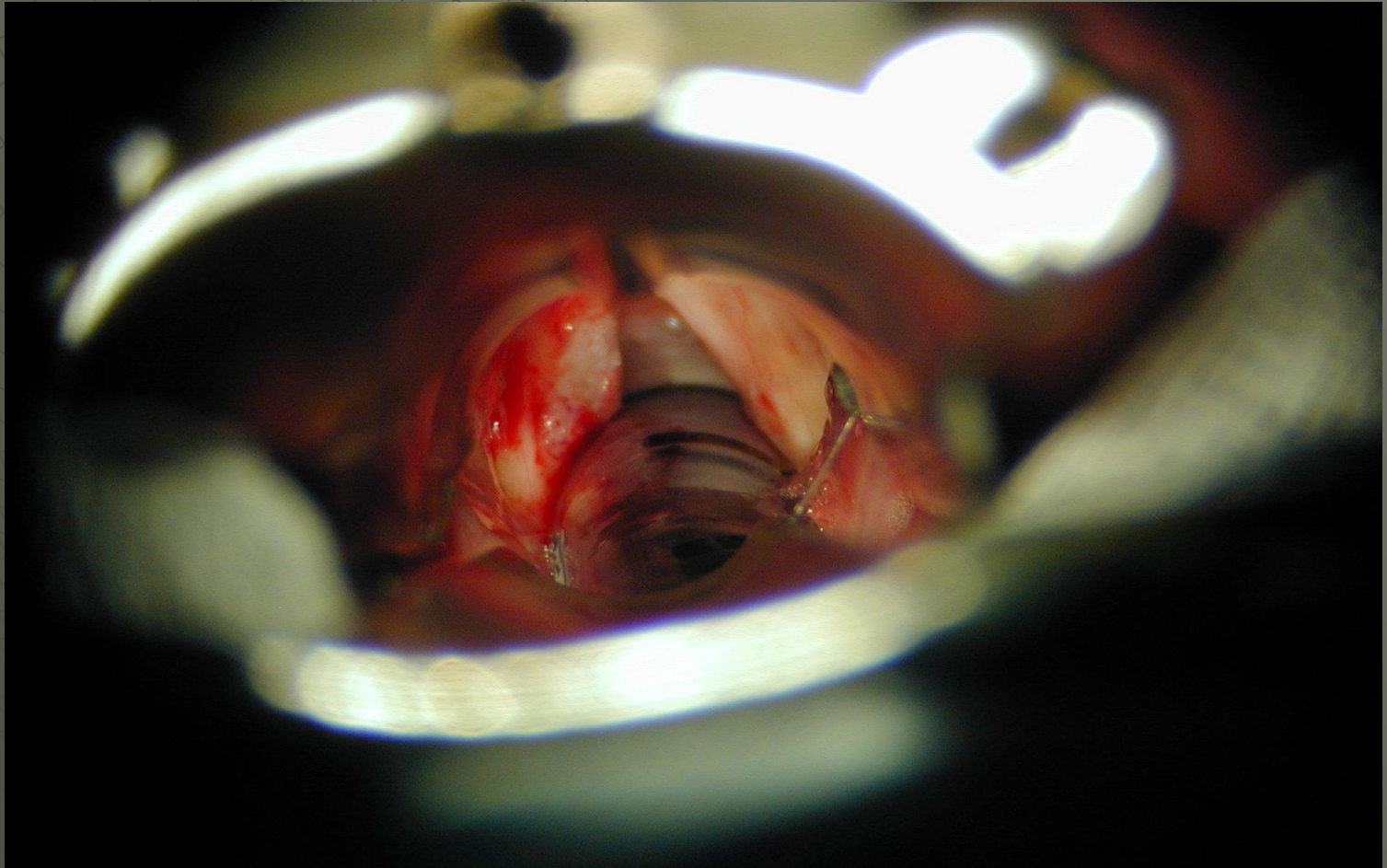

Fibroskopia - predná komisúra hlasiviek, priedušnica

Priama laryngoskopia

karcinóm príchlopky vpravo

deštrukcia štítnej
chrupky vpravo ?

úroveň hlasiviek

šírenie subgloticky
vpravo

5-ročné prežívanie po liečbe rakoviny hrtana

- ◆ **Glotická forma – T1N0 viac ako 90%** - RAT alebo OP, T2N0 70-80%, T3 60-70% OP alebo OP/RAT, T4 menej ako 50% OP alebo OP/RAT
- ◆ **Supraglotická forma – T1 a T2 80%** OP alebo OP/RAT, T3 a T4 50-65% OP alebo OP/RAT
- ◆ **Subglotická forma – menej ako 40%** OP alebo OP/RAT
- ◆ **Transglotická forma – menej ako 50%** OP alebo OP/RAT
- ◆ **Cave: výskyt MTS na krku v čase zistenia choroby výrazne znižuje prežívanie, hlavne ak sú fixované, prerastajú do okolia!**

Larynx - TNM

**Počet novozistených nádorov hrtana na
I. ORL klinike LF UK, UNB a SZU v rokoch
1994-2003**

- ◆ **T1 – 144 pacientov ... 29,26%**
- ◆ **T2 – 111 pacientov ... 22,56%**
- ◆ **T3 – 178 pacientov ... 36,17%**
- ◆ **T4 – 59 pacientov ... 11,99%**

Rakovina hypofaryngu

- ◆ **Primárny tumor: sinus piriformis, zadná stena, postkrikoidná oblasť**
- ◆ Etiopatogenéza ako pri rakovine hrtana
- ◆ Pomer **muži: ženy 4:1**
- ◆ 2/3 pacientov prichádza po prvý raz k lekárovi v štádiu T3N1-2, 10% má aj vzdialené MTS (pľúca, pečeň, skelet), pri autopsii až 80%
- ◆ Histologicky predovšetkým málo diferencované epidermoidné karcinómy – veľmi agresívne
- ◆ **Včasné príznaky (sťažené prehĺtanie, bolesť) často pacient prehliada, lekár má problém pre neprehľadnosť hypofaryngu stanoviť malý nádor – potrebná endoskopia!**

Fibroskopia - piriformné recesy

Rakovina hypofaryngu

- ◆ **40% pacientov prichádza s laterocervikálnym zdurením = regionálna MTS** (typické miesto: pod uhlom sánky, pod mscm) – pri každom podozrení na Ca hypofaryngu kontrolná endoskopia v OTI!
- ◆ **dysfágia, strata hmotnosti**
- ◆ **odynofágia s vyžarovaním do ucha**
- ◆ **porucha hlasu a dýchania pri prerastaní do hrtana alebo pri infiltrácii n.laryngeus rec.**
- ◆ **foetor ex ore**
- ◆ **krvácanie z úst**

Hypofarynx - TNM

- ◆ Počet novozistených nádorov hrtanovej časti hltana na I. ORL klinike LF UK, UNB a SZU v rokoch 1994-2003
- ◆ T1 – 21 pacientov ... 9,25%
- ◆ T2 – 29 pacientov ... 12,77%
- ◆ T3 – 107 pacientov ... 47,13%
- ◆ T4 – 70 pacientov ... 30,80%
- ◆ Vo všeobecnosti 5-ročné prežívanie pacientov s T3-T4 tumormi je menej ako 20%!

Ďakujem za pozornosť

